

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

TISKOVÁ ZPRÁVA

Správná předosevní příprava pomůže bukům do života

Strnady – 17. května 2016 – Zejména pro školkaře a také lesní hospodáře, kteří mají v plánu výsadbu listnatých dřevin, by mohly být zajímavé výsledky výzkumu, týkající se předosevní přípravy bukvic s různou hloubkou dormance. Dormance (z lat. *dormans*, spící) je souhrnné označení pro přechodné zastavení nebo omezení fyziologických procesů v živých organismech. Hlavní význam je v úspoře energie, která pomáhá organismu nepříznivé období přežít. Může být vyvolána geneticky i vnějšími vlivy, zejména nepříznivým počasím. Bukvice jsou typickým příkladem semen s hlubokou dormancí, což způsobuje ve školkařské praxi nemalé problémy s dosažením požadovaného počtu semenáčků vysoké kvality.

Cílem šetření bylo zjistit, za jakých podmínek lze ihned po sběru odstranit dormanci oddílů bukvic a porovnat jejich kvalitu s oddíly, kde stratifikace (předosevní příprava) byla provedena až před sítími. Dále byl studován vliv délky předosevní přípravy a skladování na životnost, klíčivost a vzcházejivost bukvic skladovaných v dormantním a nedormantním stavu.

Studiem se zabývali odborníci z Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., Výzkumné stanice Kunovice (Útvar reprodukčních zdrojů) v rámci projektu Národní agentury pro zemědělský výzkum. Zkoušky kvality semenného materiálu provedla akreditovaná laboratoř Semenařská kontrola, která je součástí VS Kunovice.

Pro školkaře jsou výhodné podzimní výsevy čerstvě nasbíraných bukvic, kdy odpadají starosti spojené se skladováním a stratifikací. Rizikem je ale vymrznutí sítí nebo poškození vzcházejících semenáčků pozdními jarními mrazíky. Optimální je kombinace podzimních a jarních sítí, kdy se vysévají buď krátkodobě, nebo dlouhodobě skladované bukvice.

U nás, podobně jako na Slovensku a v Polsku, se stratifikace bukvic provádí pouze před jarními sítími. Hlavním důvodem, proč se zde nevyužívá odbourávání dormance bukvic ihned po sběru, je velký rozdíl v hloubce dormance (a tím i v délce stratifikace) mezi jednotlivými oddíly bukvic, a to jak v rámci jedné úrody, tak i mezi

úrodami. Není tedy známo, jak dlouhá by stratifikace bukvic ihned po sběru měla být a zda bude nejen fyziologicky, ale také ekonomicky výhodné její použití.

V průběhu výzkumu byly sebrané bukvice rozděleny do tří oddílů podle lokalit sběru. Kvalita bukvic (životnost, klíčivost a rychlost klíčení) byla testována po 8 a 20 měsících skladování v dormantním stavu a po 4 a 18 měsících skladování v nedormantním stavu. Dva oddíly skladované v dormantním stavu vykazovaly výrazně vyšší životnost i klíčivost oproti bukvicím skladovaným ve stavu nedormantním, a to jak po kratším, tak i po delším skladování. Životnost i klíčivost u těchto dvou oddílů však po delší stratifikaci výrazně klesla. Naproti tomu vliv prodloužené stratifikace nebyl zaznamenán u třetího oddílu.

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

Bukvice skladované tři měsíce v dormantním stavu byly po stratifikaci vysety na záhony spolu s bukvicemi, skladovanými v nedormantním stavu 1,5–3 měsíce. Vzházivost bukvic byla velmi nízká, ať už skladovaných jako dormantní (21–31 %) nebo jako nedormantní (10–44 %).

Po více než roce skladování vzešlo na záhonech více bukvic skladovaných v nedormantním stavu (10–55 %) než bukvic skladovaných ve stavu dormantním (26–46 %). Po dvou letech skladování byly bukvice znovu vysety do skleníku a na záhony. Ve skleníku vzházely bukvice skladované jako dormantní v průměru lépe (43–68 %) než skladované bukvice nedormantní (22–69 %). Na záhonech průměrná vzházivost skladovaných nedormantních bukvic všech tří oddílů poklesla na 13–45 %. Prodloužení stratifikace snížilo vzházivost skladovaných nedormantních oddílů na 28–33 % na záhonech a na 56 % ve skleníku.

Z výzkumu vyplývají tyto závěry:

- 1) Vysušením suroviny méně dormantních bukvic se zkracuje průměrná doba klíčení o jeden týden.
- 2) Stratifikace bukvic po sběru by měla trvat 9–11 týdnů. Její prodloužení vede u méně dormantních bukvic ke snížení životnosti a klíčivosti.
- 3) Bukvice v nedormantním stavu lze skladovat i dva roky bez výrazného snížení životnosti, klíčivosti či prodloužení doby klíčení v průběhu skladování.
- 4) Bukvice s hlubší dormancí reagují na stratifikaci a vysoušení po sběru mírným snížením životnosti či klíčivosti a i po dvou letech skladování se jejich životnost a klíčivost výrazně nesnižuje; vzházivost dosahuje 56–69 %. Výsledky naznačují, že dlouhodobě bez výrazného snížení lze v nedormantním stavu skladovat pouze bukvice s původně hlubokou dormancí. Toto zjištění je třeba podpořit dalším výzkumem.
- 5) Vyšší vzházivost bukvic byla dosažena po výsevech do skleníku ve srovnání s výsevy na záhony.

Podrobné informace k tomuto výzkumu jsou dostupné na internetové adrese:

<http://www.vulhm.cz//sites/File/ZLV/fulltext/427.pdf>

Kontaktní údaje:

Ing. Lena Bezděčková

Výzkumný ústav lesního hospodářství a

myslivosti, v. v. i., VS Kunovice,

Na Záhonech 601, 686 04 Kunovice

e-mail: bezdeckova@vulhmuh.cz